

تاثیر فضای شهری در پیشگیری از با رویکرد شهر پایدار وقوع

جرم

کامبیز آریایی (نویسنده مسئول)^۱، معصومه اکبری^۲

^۱ استادیار معماری شهرسازی دانشگاه کمال و الملک، نوشهر kaambiiz@yahoo.com

^۲ دانشجوی کاردانی رشته معماری شهرسازی، دانشگاه کمال و الملک، نوشهر Akbarimasuomeh072@gmail.com

چکیده

رشد بی رویه جمعیت شهری با خود مسائل و مشکلاتی را به همراه دارد. ارتکاب جرم و ناهنجاری های اجتماعی از آن جمله است. بروز انواع جرم و ناهنجاری ها باعث ایجاد حس نا امنی و تحمیل مشکلات مالی بر دوش جامعه و دولت و تشکیلات قضایی کشور می شود، امنیت از نیازهای اساسی انسان است که نحوه پاسخگویی به آن تاثیر مستقیم به بر طرف کردن نیازهای دیگر او دارد. در این بین مسائل مختلف جایگاه ویژه ای در آرامش و افزایش کیفیت زندگی شهری دارد. بر این اساس رویکرد امنیت از طریق طراحی یکی از موثرترین کاراترین رویکردها در زمینه ارتقا امنیت شهری که نقش بسزایی در ایمن سازی فضای شهری ایفا می نماید. البته که در کشور ما ایران کمتر به این نکته توجه شده است. آمارهای کشورهای جهان نشان می دهد که پیشگیری از جرم از طریق افزایش نیروهای پلیس و تدابیر شدید امنیتی و صدور احکام قضایی در مجازات های سنگین و بسیاری از این قبیل راه ها راهی به جایی نبرده است و امروزه با وجود تکنولوژی های پیشرفته و کارآمد در طراحی شهری می توان کمتر از نیروی انسانی استفاده کرد و امنیت بیشتری را در سطح شهر برقرار نمود و به صورت گسترده تری جرائم را مورد کنترل قرار دهیم. یکی از راههای پیشگیری از ارتکاب جرم ساخت و ساز شهرسازی و معماری در شهرها و کشورها، می توان نام برد.

واژه های کلیدی

جرم، پیشگیری، طراحی فضای شهری، امنیت، طراحی ناهنجاری، طراحی شهری.

دوازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

12th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

مقدمه

زندگی در محیط اجتماعی پس از خوراک و پوشاک، از اساسی ترین نیازهای زیستی انسان است. مسکن در (سطح خرد) و فضاهای شهری در (سطح کلان) که بعد فیزیکی سکونت زندگی در محیط اجتماعی محسوب می گردد به عنوان جایگاه اصلی خانواده برای بقای انسان و جامعه از اهمیت بسزایی برخوردار است. زمانیکه مجموعه مسکونی ساخته می شود در واقع یک کانون اجتماعی شکل می گیرد. این کانون اجتماعی برای حفظ ارزش های خود به اصول منسجم و مشخص نیاز دارد. فضای شهری به عنوان نیاز بشری و پدیده اجتماعی به سهم خود دارای ارتباطات متقابل با رفتار و فرهنگ انسانی است. امنیت یکی از مهمترین عوامل موثر در افزایش کیفیت محیط های شهری است. تاثیرات طراحی شهری، روی رفتار اشخاص در سطوح بسیار تفضیلی مربوط به مکان های بسیار واضح است و محیط زیست شهری نقشی بسیار مهم در شکل گیری رفتار و نگرش افراد دارد. هدف از این تحقیق بررسی رویکرد مکانی پیشگیری از جرم از راه طراحی محیطی و ارزیابی نقاط ضعف و قوت این روش می باشد. طراحی شهری می تواند از طریق تعقیب در کالبد محیط شهری مانع از ارتکاب جرم و رفتار مجرمانه شود. فضای شهری ابزارهای لازم در این خصوص را از قبیل دسترسی ایجاد موانع و سد کردن موقعیت های ارتکاب جرم: دشوار کردن اهداف مجرمانه، تعقیب رفتار شهروندان در محیط های شهری: کنترل و مراقبت عرصه های عمومی و مداخلات و پیوستگی های اجتماعی محله ای: از بین بردن مکان های اختفا یا راه های فرار مجرمان، مشرف بودن، نور پردازی فضاهای عمومی و بسیاری موارد دیگر برای پیشگیری از جرایم را ارائه دهد.

بیان مسئله

یکی از عوامل موثر در وقوع جرم محیط اجتماع و زندگی هر فرد که در آنجا سکونت دارد بررسی موضوعاتی همچون نوع کیفیت معماری مسکن و چگونگی مبلمان شهری در شهرهای مختلف در یک کشور یا در محله های متفاوت یک شهر مبین تاثیر گذاری محیط بر بزهکاری است در حقیقت نوع و کیفیت معماری توسط مهندسان و کارشناسان و خبرگان کارشناسی در کاهش و افزایش وقوع جرایم تاثیر بسیار زیادی دارد هر چند که در تصویب قوانین به این موضوع توجه چندانی توسط قانون گذاران در مجلس صورت نگرفته به گونه ای که آسایش عمومی افراد ناشی از همین موضوع است یعنی بی توجهی به معماری و شهرسازی صحیح و اصولی می تواند فقدان ضمانت اجرای کیفری موثر در قوانین که مربوط به شهرسازی، معماری است مشکلات را دوچندان مضاعف کند. از دیگر مسائلی که امروزه در شهرهای بزرگ در استان مازندران خصوصا شهرستان نوشهر که بالغ بر ۱۰ الی ۱۵ اداره کل را ترتیب می دهد ما با مشکل مواجه هستیم، در حقیقت رشد بی رویه و قارچ گونه جمعیتی است که به واسطه مناطق خوش آب و هوا و شرایط اقلیمی که وجود دارد مردم و بسیاری از استانهای کشور، نوشهر را انتخاب می کنند به طبع در آن رشد بزهکاری هم می تواند افزایش یابد چرا که جرم شناسان معتقدند که هر جایی که جمعیت زیاد باشد آنجا جرم هم می تواند پویایی داشته باشد. از زمان قدیم هم برای پیشگیری از وقوع جرم در شهرها راهکارهای متفاوتی از سوی مصلحان اجتماعی دانشمندان، نخبگان و صاحب نظران اعلام می شد ولی بدون تردید باید اذعان نمود که یکی از عوامل موثر بر جرایم، عامل محیطی است، که موانع یا تسهیلاتی را برای مجرم فراهم می کند. پس رویکرد جدید طراحی محیطی در شهرها که بتوانیم از آن طریق ساختار کالبدی شهر و طراحی محیطی را به عنوان یک محیط سالم و به دور از ارتکاب جرایم فراهم نماییم باید به طریقی باشد که بتوانیم تسهیلات یا موانعی که ناخودآگاه برای تشکیل جرم فراهم می گردد ریسک پذیری آن را کنترل نماییم. در حقیقت این مهم از طریق کالبد مناطق شهری و کاهش معقوله رشد جرم خیزی و هر گونه اقدامی در ساختار مداخلات و آثار شهری که در حقیقت یک ایده صحیح در ارکان معماری پایدار شهری می باشد با توجه به معماری و شهرسازی باعث کاهش جرم شود.

دوازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

12th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

پیشگیری از ارتکاب جرم از منظر جرم شناسان و ماموران امنیت :

در بحث جانمایی شهری در موقع بروز جرم ، جرم شناسان معتقدن که بحث پیشگیری اجتماعی ، محیطی ، هوش مدار هر جایی هر نقطه ای از سرزمین که جرم اتفاق می افتد مناطقی است که عاری از اصلاح هندسی است از لحاظ عمران و آبادانی فاقد همه علائم موجود است مثلا در بحث عدم آب و برق رسانی ، در منطقه می تواند جرم خیز شود و مشکلاتی در این زمینه ها به وجود می آورد . هر جایی که خانه ها خالی از سکنه و کم تردد باشد یا امنیت پایدار نباشد مشکلاتی ایجاد شده و غالبا آنجا جرم حادث می شود پس محل جرم یا بحث وقوع بزه یا جرم در حقیقت در مکانهایی اتفاق می افتد که آن مناطق از لحاظ شرایط استراتژیکی و از لحاظ موقعیت ژئو پروتیکی تاثیر بسیار بسزایی می تواند داشته باشد غالبا بسیاری از جرم شناسان مثل کاپلن ، انریکوفری، گاروفلو که یک قاضی برجسته ایتالیایی است معتقدن که هر جایکه تردد و رفت و آمد افزایش داشته باشد جرم بیشتر اتفاق می افتد . در مناطق معتدل و خوش آب و هوا که مردمان زیادی برای مسافرت آنجا را انتخاب می کنند . مانند شهرستان نوشهر موضوع سرقت اموال و سرقت های منازل خالی از سکنه سرقت زیور آلات ، اقسام می تواند افزایش جرم داشته باشد.پیشگیری از جرم از طریق معماری و شهرسازی در حقیقت در خیابانهای اصلی مثل هفت تیر ، دهخدا ، دهنو و جاهایی که نقطه هدف سارقین و مجرمین است . جابجایی جرم با سارقین در چرخش است به طور مثال : سارقینی که از مناطق کوه دشت لرستان ،البرز ، تهران شرق هستندکه در حقیقت نشان می دهد که مجرمین در ارتکاب جرم اغلب دست به انتخاب کاملا منطقی می زنند به دنبال سود و زیان هستند نظریه بنتام داریم که می گوید مجرم قبل ارتکاب جرم به سود و زیان آن فکر می کند و کم خطرترین و مناسب ترین فرصتها و شرایط را برای ارتکاب جرم را انتخاب می کند. پس شناسایی شرایط مکانی که جرم در آنجا اتفاق می افتد در حقیقت فرصت جرم است که در حقیقت تکیه بر اصول علم جغرافیا ضروری به نظر می رسد که روش شناسی و روش تحقیق در پژوهشهایی پیمایشی که انجام می شود غالبا چندین پاره پژوهشی در بحث رتبه بندی متغیرها و عواملی که در جرم منطقه موثر است بحث معماری شهری است که در حقیقت قلمرو نظارت بر طرحهای که در دست اجرا است بایستی از کارشناسان ، نخبگان ، متخصصان و الکتروال امنیتی و انتظامی بهره کافی را ببرند . نیاز سنجی های عدم وقوع جرم در بحث مدیریت ریسک جرم شناسان معتقد هستند که نمی توان جرم را صفر کنیم یا کلا از بین ببریم می توان جرایم و بزه را مهار کنیم پس مهار و کنترل جرم در حقیقت در نظام پیشگیری عدالت کیفری که دو نوع پیشگیری داریم یک نوع پیشگیری کیفری داریم که به پیشگیری اولیه و ثانویه و ثالث تقسیم می شود در پیشگیری اولیه قانون گذار معتقد است که شرح و وظایف را در اختیار دستگاه قضایی قرار داده یعنی همه افراد جامعه را مصون نگه داشتن و همه افراد جامعه را با اقدامات سلبی و تحکمی و قهری از طریق روزنامه ها ، مجله ها ، رسانه های دیداری و شنیداری اقداماتی که از طریق دستگاه قضایی برای مردم نگاه عدالت کیفری ایجاد کردن اقدامات اولیه است یعنی همینکه در رسانه موضوع یا جرمی که به استناد ماده ۲ قانون مجازات اسلامی که بحث قانونی بودن جرایم است هر فعل و ترک فعلی که قانون گزار برای آن مجازات تنبیه در نظر می گیرد و در سیاست جناحی تقنینی قانون گذار این موضوعات را جرم نگاری کرده نمی توان گفت که جرم را می توان صفر کرد اما نظریه های مختلفی است که با نظام عدالت کیفری یا پیشگیری کیفری ، معتقد است بایستی همه افراد جامعه را در پیشگیری اولیه مصون نگه داشته باشیم یا در پیشگیری نوع ثانویه افرادی که در خطر هستند را حفظ کنیم یا در پیشگیری نوع ثالث که معتقدیم افرادی که در چنگال عدالت دستگیر شدن محکوم شدند بعد از اینکه از زندان یا ندامتگاه ها آزاد شدند باید تحد مراقبت شدید باشند اما برای مهار و کنترل جرم چند نوع پیشگیری لازم است یک پیشگیری وضعی است یعنی ما آماج جرم و فرصتهای جرم را از بین ببریم بتوانیم در پیشگیری وضعی با نسب اقدامات حداقل وضعی بتوانیم جلوی جرم یا فرصتهای جرم را از بین ببریم یا زمان اینکه مجرم می خواهد مرتکب جرم شود فاصله را افزایش دهیم .مجرم قبل از اینکه مرتکب جرم شود به سود و زیانش فکر می کند اگر جایی در پیشگیری وضعی دیوار مستحکمی ، درهای آهنی ، شاه گوزن یا سیستم هوشمند پایش تصویری داشته باشد قطعاً مجرم آنجا را انتخاب نکرده و ریسک پذیری را به حداقل می رساند پس عدم وقوع جرم با اقدامات پیشگیرانه و پیشگیری وضعی محیطی پیگیری اجتماعی و رشد مدار اتفاق می افتد .هر جایی از لحاظ فرهنگی ، اجتماعی در پیشگیری از وقوع بزه یا جرم سرمایه گذاری کردیم نه تنها هزینه نیست بلکه انتفاع برای تمام مردم است .مثلا در مناطق کولی نشین یا حاشیه نشین شهر وقتی که شهرداری یا دهیاری هزینه هایی را برای هویت دادن به افرادی که در آنجا سکونت دارند می کنند در حقیقت کمکی به پیشگیری از وقوع جرم دارند از آنجایی که حاشیه نشینی این روزها یکی از مباحث مهم در زمینه افزایش جرم محسوب می شود، بر این اساس باید به راهکارهایی برای کاهش این معضل فکر کرد. در نگاه اول به نظر می رسد معماری شهری و حاشیه نشینی دو مقوله جدا از هم است که با تعمق در موضوع می توان دریافت که طراحی و معماری و حاشیه نشینی با یکدیگر ارتباط مستقیم دارند، به نحوی که هر قدر در طراحی شهری و تدوین طرح های تفصیلی موضوعات پیشگیرانه رعایت و لحاظ شود، شرایط اقامت برای افراد به منظور تشکیل هسته های اقامتی در حاشیه شهرها کمتر می شود. در مناطقی که افراد قائل به موضوعات ایمنی و رعایت موضوعات اجتماعی نیستند وقتی سطل زباله ، نورپردازی ، آسفالت انجام میشود یا شناسنامه ای، اداره ثبت احوال برای این افراد تهیه می کند و به آنها هویت می دهد در پیشگیری از وقوع جرم کمک شایان توجه ای می توان کرد.

دوازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

12th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

مکان و مدیریت وقوع جرم

مشکلاتی که سرعت کنترل و مهار جرایم را کم می کند افزایش روزمره جمعیت است . جمعیت هایکه در مناطق توریستی مخصوصا شهرستان نوشهر که اغلب مسافرانی که از سراسر کشور می آیند به دلیل جلگه ای ، جنگلی بودن داشتن سواحل بزرگ خصوصا ساحل ۶۰ کیلومتری نوشهر که غالبا جمعیتهایی از استانهای شرقی و غربی و جنوبی کشور آنجا را انتخاب می کنند مشکلات زیادی را برای واحدهای خودروبی و پیاده ایجاد می کند در بحث اختلال در نظام امنیتی و نظامی در بحث بافت قدیمی شهر و فضونی خودروها که نسبت به ۵ سال قبل حدود ۱۰ الی ۱۵ درصد افزایش وارد شدن خودروها و خریداری توسط مالکین و متصرفین در شهرها داشته ایم و مشکلات را افزایش داده شرکتهای انتظام و بحث اصل ۴۴ قانون اساسی که بحث خصوصی بودن را مطرح می کند استفاده از نگهبان ها و استفاده از شرکتهای خصوصی می توان کمک خوبی برای عزیزان ما در مجموعه امنیتی نظامی باشد نگهبانان برای دستگیری افراد مجرم کمک حال بسیار خوبی هستند یا اینکه موضوع های اندیشه ورز یا نگهبان های که شرکتهای و بخشهای خصوصی برای خود به کار می گیرند در مدیریت وقوع جرایم می تواند کمک حال باشد. امنیت یکی از مهمترین عوامل سازنده کیفیت محیط شهری بر مصون ماندن افراد جامعه از خطرات و جرایم دلالت دارد، وجود محیطی امن برای زندگی در کنار سایر نیازهای اساسی و فیزیولوژیکی انسان از ضروریات و نیازهای اصلی انسان محسوب می شود. ناهنجاری های اجتماعی و جرایمی که مجرمین در محیط های شهری مرتکب می شوند از مصادیق بارز ناامنی محیط زندگی، سلب کننده امنیت شهرها و آسایش و آرامش مردم است .

امنیت و فضای شهر

امنیت به معنی رهایی از ترس و تهدید و هریک از ابعاد آن موضوع کار علوم مختلف است که این مفهوم در شهرسازی به معنی امنیت در محیط شهر است. امروزه رسالت برنامه ریزی و طراحی شهری در زمینه ارتقاء سطح امنیت شهری بیشتر معطوف به چگونگی طراحی فضاهای مناسب و اصولی در ساخت و ساز و کاربری های شهر بوده است. جدای از اثرات اجتماعی و فرهنگی ناشی از برنامه ریزی و طراحی محیط های امن شهری بر الگوهای رفتار شهروندی و بهبود کیفیت محیطی نواحی سکونت، تبیین ویژگی ها و اثرات مرتب بر نقش کالبدی شهر بر کاهش جرایم شهری و یا کاستن از وقوع جرم، موضوع مستقل و با اهمیتی است که در قالب تئوری های نوین شهرسازی بدان اشاره می شود .

مفهوم جرم

دورکیم عقیده دارد جرم پدیده طبیعی اجتماعی است و از نظام ، فرهنگ و تمدن هر اجتماع ناشی می گردد و تا زمانی که اجتماع و نظام آن باقی است. جرم نیز دارای خصوصیت دائمی خواهد بود و هر علمی که وجدان عمومی را جریحه دار کند جرم محسوب می شود به عبارت دیگر تمامی جوامع و گروه های انسانی دارای هنجارهای خاص خود هستند که با یک تداوم خاص و در مدت زمان طولانی به وجود آمده اند. قوانینی که سرپیچی از آن ها مستوجب مجازات است و تغییر در این هنجارها به عنوان جرم تلقی می شود .

در پژوهشی که انجام شد غالب ساختمانهای در حال ساخت بدون نگهبان یا منطقه امنی که بتوان در آن مصالح و اغلام مورد نیاز و اجزای آن پروژه در آن حفاظت شود زمینه و بستری برای وقوع جرم بزه کاران و مجرمان فراهم کرده ایم اگر قرار باشد سرقتها یا حوادثی در آنجا حادث نشود باید فرصتهایی از ارتکاب جرم را از بین ببریم و زمینه جرم را تقلیل دهیم . در شهرستان نوشهر نقطه کور نداریم اما نقطه آلوده در منطقه شهر پشت داریم که متاسفانه جرایم زیادی را به کرار و تعدد بسیار زیادی را در آنجا حادث شده و موجب نگرانی مردم شده که با طرح پاکسازی و طرح فرهنگسازی جایگزین ، این مشکلات به حداقل رسیده و انشالله که در آینده نزدیک بحث فرهنگ سازی را به معنای واقعی در منطقه نوشهر داشته باشیم تا بتوانیم با اصلاح نگاه فرد و نگاه اجتماعی محور بودن آنجا را از چنگال افراد فرصت طلب و سود جو نجات دهیم .

نتیجه گیری

هدف این پژوهش رتبه بندی مهم ترین عوامل تاثیر گذار در جرم خیزی شهری با تمرکز بر رویکرد توسعه پایدار است از میان عواملی که مورد بررسی قرار گرفت ، در نهایت عوامل اقتصادی به عنوان مهم ترین عوامل تاثیر گذار در جرم خیزی شهری انتخاب شدند.

دوازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

12th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

در مجموع می‌توان گفت تأثیر وجود مبلمان مناسب در فضای شهری در راستای کاهش ارتکاب و تکرار جرم تأثیری طولانی مدت و غیرمستقیم دارد. برای این منظور باید گونه‌ی بافت، مراکز فعالیتی، محله‌های قانون ستیز، محله‌های تاریخی، محله‌های مسکونی، محله‌های اداری و تجاری شناخته شده و مورد مطالعه قرار گیرند. توزیع مناسب کاربری‌ها، اصلاح قوانین حقوقی و جزایی، مطالعه اجتماعی و اقتصادی شهروندان، مدیریت شهری مناسب و پلیس کارآمد از جمله راهکارهای مهمی است که باید به موازات موضوع مبلمان شهری برای کاهش ارتکاب و تکرار جرم مورد توجه قرار گیرند. بنابراین راهکار استفاده صحیح از مبلمان در راستای پیشگیری از ارتکاب و تکرار جرم در فضاهای شهری فقط یکی از راهکارهای تکمیلی است و همان‌طور که گفته شد تسکین‌دهنده و نسبی است نه ریشه‌ای! از سوی دیگر استفاده صحیح از مبلمان شهری برای کاهش وقوع و تکرار جرم زمانی محقق می‌شود که طبق یک فرآیند منطقی و در قالب مراحل مشخص پیش رود.

راهکارها و پیشنهادات

- تشخیص مالکیت مکان و پاک‌سازی خانه‌های مخروبه و مکان‌های خلاف در محله‌های دارای بافت فرسوده و قدیمی
- محصور کردن ساختمان‌های رها شده و اراضی متروکه با استفاده از محوطه‌سازی
- نظارت و افزایش حضور گشت‌های انتظامی در ساعات پایانی روز و شب و در ایام پر تردد مسافری
- استقرار ایستگاه‌ها و کانکس‌های پلیس در نقاط جرم خیز شهر و شهرک‌ها
- نصب دوربین‌های مدار بسته و نیز نصب مناسب چراغ‌های روشنایی در سطح شهر و مناطق تاریک و معابر
- حمایت از فعالیت‌های اجتماعی و تزریق کاربری‌های امن و متجانس با ضریب جذب بالای اجتماعی در نقاط مستعد جرم
- استفاده از سیستم اطلاعات مکانی و تصمیم‌گیری چند معیاره همچون جی‌آی‌اس -
- افزایش ساختمانهای مسکونی و تجاری و اداری پیش بینی لازم و متناسب فضای شهری
- تامین امنیت در پارک‌ها و فضاهای سبز شهری
- ایجاد مشاغل و حل معضلات اقتصادی منطقه
- وجود فضای سبز متناسب با اقلیم منطقه

یافته‌ها

در پایان بر مبنای یافته‌های پژوهش نقش دستگاه‌های دولتی از جمله شهرداری‌ها و نهادهای دولتی دخیل در امر مدیریت شهری مورد توجه قرار گرفت و گسترش تسهیلات شهری، توسعه زیر ساخت‌های اقتصادی، گسترش آموزش‌های عمومی و فردی پیشنهاد شد. رتبه بندی متغیرهای عوامل موثر بر جرم‌زا بودن معماری نیز نشان می‌دهد که قلمرو، نظارت طرح‌های در دست اجرا یا رها شده، رویت ناپذیر بودن فضاهای گم، کنار هم قرار گرفتن مناطق مسکونی و تاسیسات دیگر، فضاهای بدون کارکرد یا با کارکرد متناوب، نبود روشنایی، ساختمان‌های نیمه تمام و متروکه، عقب نشینی و فرورفتگی‌ها، عدم ارتباط بین فرم و عملکرد تصویر ساختمان، نداشتن متولی، کنج‌ها و زیرگذر و زیر پل‌ها به ترتیب مهم‌ترین عوامل جرم‌زا در معماری شهری هستند. همچنین عواملی مانند نور، ترس کاذب، فضای سبز، رنگ هم مانع و هم عامل جرم می‌دانند و معتقدند که در مکان‌هایی که کمبود نور و وجود درختان بلند و انبوه مانع دید می‌شود، بستر وقوع جرم فراهم می‌شود. وجود نور کافی، ایجاد فضای سبز و با نشاط با رنگ‌های شادآور، تأثیر بسیاری در کاهش جرم دارد. حتی وقوع تصادفات و برخورد اتومبیل اگر موجب مرگ هم نشود، می‌تواند جرایمی را ایجاد کند. بنابراین ساخت معابر مطابق اصول صحیح شهرسازی و رعایت نکات راهنمایی و رانندگی نیز می‌تواند بر کاهش این نوع جرایم تأثیرگذار باشد اگر به مناطق جرم‌خیز کشور سر بزنییم می‌بینیم که اکثر این محله‌ها تاریک و ناامن هستند و ساختمان‌هایی با نماهایی نامناسب در این مناطق دیده می‌شود. رنگ‌های تیره و کوچه‌های بسیار باریک در این مناطق بسیار بارز است. از سوی دیگر، زمینه ارتکاب جرم در این محله‌ها بیشتر است و این مناطق را مجرمان بیشتر برای زندگی انتخاب می‌کنند، زیرا به فرهنگ آنان نزدیکتر است. اگرچه مسئولان قضایی معتقدند که معماری شهری ۲۵ درصد در وقوع جرایم تأثیرگذار است،

دوازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

12th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

اما در قانون به این موضوع توجهی نشده است. دست یابی به اهداف توسعه پایدار نیازمند شناخت عوامل جرم زای شهری است. عدم شناخت شبکه ها، کارکردهای مناسبات و ارتباطات فضایی در شهر، بی توجهی به عدالت اجتماعی و مکان گزینی مراکز خدمات شهری عمدتا بر اساس بهره وری اقتصادی و بی توجهی به نیازها و تمایلات اجتماعی شهری موجب آشفته گی و بروز جرم خیزی در فضاهای شهری بزرگ شده است. جامعه شهری امروز نیازمند مدیریتی جدید است. زیرا ساختار شهر و روابط و مناسبات اقتصادی اجتماعی آن در این مقطع زمانی سریعاً در حال تغییر و تحول است.

منابع:

با توجه به اهمیت موضوع تحقیق، اینجانب هم از روش کتابخانه ای و از رفرنس های چند کتاب و مقاله استفاده نمودم در این خصوص با توجه به عنوان تاپیکی که داشتم از روش مصاحبه ای هم استفاده نموده با توجه به ظرفیت بعضی از مسئولین و اهل فن و متولیان امر با مصاحبه و گفتگوی که داشتم به این یافته ها و نتایج رسیدم.

[1] کتابخانه ای

[2] نشریه دانش انتظامی فرمانده ای استان سمنان

[3] پرویزی رضا، پیشگیری وضعی در پیشگیری از جرم، (۳۹)

[4] بارانی بیرانوند، محمد پیشگیری از بزه دیدگی سرقت، پایان نامه کارشناسی ارشد جزا و جرم، شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران واحد مرکز، سال (۱۳۶۷)

[5] حشمتی، محمد (۱۳۸۲)، فضای قابل دفاع- استراتژی طراحی شهری جهت پیشگیری و کاهش جرایم، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی

[6] ماندل، ربرت (۱۳۷۹)، چهره متغییر امنیت ملی، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران.

[7] محمودی نژاد، هادی، بمانیان، محمدرضا، امنیت و طراحی شهری، تهران: هله: طحان، (۱۳۸۸) ۷

[8] احمدی، فاطمه بررسی تاثیر نور پردازی و روشنایی شهری در امنیت شهر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، سومین کنفرانس ملی عمران شهری (۱۳۹۰).